21672 - Ahirette Şefaat Konusu

Soru

Şefaat nedir? Şefaatin çeşitleri var mı? Şefaat sadece peygamberlere özel mi yoksa normal insanlar da şefaat eder mi? Şefaati kabul edilmeyen kimseler var mı?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: “Allah okların bir sadağa konulması gibi sizi bir araya toplasa ve sonra elli bin yıl boyunca Allah size bakmasa nasıl olurdunuz?”

Mahşerde insanlar, çektikleri sıkıntı ve zorluklarla birlikte gölgesiz sıcaklarda meşakkatli bekleyişleri uzun sürünce şefaat için yüksek makamı olan şahsiyetleri aramaya koyulurlar. Amaç, bulundukları sıkıntı ve beladan kurtulmak için Allah katında aracılık yapılmasıdır. Bunun üzerine Adem a.s’e gelirler fakat mazeret gösterir. Nuh a.s’e gelirler, mazeret gösterir. İbrahim a.s’e gelirler, mazeret gösterir. Musa a.s’e gelirler, mazeret gösterir. İsa a.s’e gelirler, mazeret gösterir, Peygamberimiz Muhammed’e gelirler ve o: “Ben buna varım.” der, hüküm verilmesi için şefaat eder. İşte bu, Allah’ın vadettiği övülmüş/Mahmud makamıdır.

“Gecenin bir kısmında da uyanarak sana mahsus fazla bir ibadet olmak üzere teheccüd namazı kıl ki, Rabbin seni Makam-ı Mahmud’a ulaştırsın. (İsra 39)

Enes b. Malik şöyle dedi: Muhammed Sallallahu Aleyhi Vesellem bize şöyle anlattır: "Kıyamet günü olduğu zaman insanlar birbiri üzerine dalgalanıp çalkalanırlar. Nihayet Adem'e gelirler ve 'Rabbin huzurunda bize şefaat et!' derler. O da 'Ben buna ehil değilim. Fakat İbrahim'e gidin, çünkü o Halilurrahmandır/Rahman’ın dostudur' der."

Sonra İbrahim'e gelirler. O da 'Ben buna ehil değilim, fakat siz Musa'ya gidin. Çünkü o Kelimullahtır

(yani Allah'ın konuştuğu Nebidir)' der. Akabinde insanlar Musa'ya gelirler. O da 'Ben buna ehil değilim, fakat sizler İsa'ya gidin. Çünkü o Allah'ın ruhu ve kelimesidir' der. İsa'ya gelirler, o da 'Ben buna ehil değilim fakat siz Muhammed'e gidin' der. İnsanlar bana gelirler. Ben de 'Ben bu göreve varım.' derim. Hemen gider, Rabbimin huzuruna izin isterim. Bana izin verilir. Bana şimdi hatırlayamadığım, kendisine yapacağım birtakım hamdler ilham eder. Ben bu övgülerle hamd ederim ve kendisine secdeye kapanırım.

Bana 'Ya Muhammed! Başını kaldır! söyle, sözün dinlenir, iste, isteğin sana verilir, şefaat et, şefaatin kabul edilir!' buyrulur. Bunun üzerine ben 'Ya Rab! Ümmetim, ümmetim!' diye şefaat dilerim. Bana 'Git, kalbinde bir arpa ağırlığı kadar iman bulunan kimseleri oradan çıkar!' denilir. Ben de gider bunu yaparım.

Sonra döner yine bu hamdler ile Rabbime hamd ederim. Sonra ona secdeye kapanırım.

Bana 'Git kalbinde bir zerre ağırlığınca yahut hardal tanesi kadar iman bulunanları oradan çıkar!' denilir. Ben gider bunu yaparım, sonra döner yine bu hamdler ile Rabbime hamd ederim. Sonra ona secdeye kapanırım. Bana 'Ya Muhammed! Başını kaldır, söyle, sözün dinlenir; iste, isteğin sana verilir. Şefaat et, şefaatin kabul edilir!' buyurulur. Bunun üzerine ben 'Ya Rabbi! Ümmetim, ümmetim' diye şefaat dilerim. Bana 'Git, kalbinde bir hardal tanesi ağırlığından daha az, daha az, daha az iman bulunan kim varsa onları da ateşten çıkar!' buyurur. Ben hemen gider bunu yaparım."

Ma'bed şöyle dedi: Akabinde Enes'in yanından çıktığımızda arkadaşlarımızdan bazılarına "Hasan el-Basri'nin yanına uğrasak mı? O, Ebu Halife'nin evinde (Haccac'ın zulmünden) gizlenmiş bir halde bulunmaktadır." dedim. Enes b. Malik'in bize rivayet ettiği hadisle Hasan'ın yanına vardık, ona selam verdik. Bize izin verdi. Ona "Ey Ebu Said! Kardeşin Enes b. Malik'in yanından geldik. Şefaat hakkında bize rivayet ettiği hadisin benzerini hiç duymamıştık" dedik. O:

"Devam edin, hadisi söyleyin!" dedi. Biz de ona bu hadisi rivayet ettik. Hadis bu son noktaya ulaşınca Hasan bize "Devam edin, daha söyleyin" dedi. Biz de ona "Enes bize daha fazla bir şey

söylemedi." dedik. O da bize şunları söyledi:

"Yemin olsun o bunu bana yirmi sene önce rivayet etmişti. Kendisi o günlerde bütün hafızasını ve kuvvetini toplamış haldeydi. Şimdi ise bir kısım şeyi terk etmiştir. O bunu unuttu mu, yoksa güvenip dayanırsınız diye sizlere rivayet etmeyi mi hoş görmedi bilmiyorum." dedi. Biz de ona "Ey Ebu Said! Bize sen rivayet et." dedik.

Bunun üzerine güldü ve "İnsan aceleci yaratılmıştır." (Enbiya 37) ayetini okudu. “Bunu size sadece o hadisi rivayet etmeyi isteyerek zikrettim.” dedi ve şöyle devam etti:

"Enes bana bu hadisi size rivayet ettiği gibi nakletti. Bundan sonra Resulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir:

"Sonra ben dördüncü defa yine Rabbime döner, bu hamdler ile O'na tekrar hamd ederim. Sonra ona secde ederek kapanırım. Bunun üzerine bana: 'Ya Muhammed başını kaldır ve söyle; sözün dinlenir! İste, sana verilir! Şefaat et, şefaatin kabul edilir!' buyurulur. Ben de 'Ya Rab! Bana izin ver de La İlahe İllailah diyen bütün Tevhid ehli hakkında şefaat edeyim.’ diye niyaz ederim. Bunun üzerine Yüce Allah 'İzzetim, celalim, kibriyam ve azametimin hakkı için La İlahe İllailah diyen Tevhid ehlinin hepsini muhakkak surette cehennemden çıkaracağım!' buyurur." (Buhari 7510)

Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi:

“Ben, kıyamet günü insanların efendisi olacağım. Peki bunun sebebini biliyor musunuz? Allah, geçmişten kıyamete kadar var olan insanların hepsini düz ve geniş bir sahada hüküm ve hesap için toplayacaktır. Bir tellal sesini herkese işittirecektir. Herkes göz önünde olacaktır. Güneş de kafalara yaklaşacaktır. Orada insanların sıkıntı ve kederi dayanılmayacak bir dereceye varacaktır. Bu sırada insanların bir kısmı, diğer bir kısmına, **"Size erişen şu faciayı görmüyor musunuz? Rabbinize, size şefaat edecek birisine gidiniz."** derler. Bunun üzerine bazı insanlar diğerlerine;

"Hz. Adem'i bulmalısınız." derler, Bundan dolayı insanlar Hz. Adem'e gidip; "Sen, insanların atasısın. Allah Teala seni kendi eliyle yarattı……

Bunun üzerine gidip Arş'ın altına varacağım. Orada hemen Yüce Rabbim için secdeye

kapanacağım. Sonra Allah Teala benden önce hiç kimseye nasip etmediği güzel sena ve hamdi bana ilham edecek. Ardından bana şöyle denilecek:

"Ey Muhammed! Başını kaldır! Dile! Ne dilersen sana verilecek. Şefaat et! Şefaatin kabul edilecek." Bunun üzerine başımı secden kaldırıp; "Ey Rabbim! Ümmetim ... Ey Rabbim! Ümmetim ... Ey Rabbim! Ümmetim ... " diye yalvaracağım. O vakit şöyle denecek:

"Ey Muhammed! Ümmetinden hesabı olmayan kullarını Cennetin sağ kapısından içeri sok! Ayrıca onlar, Cennetin diğer kapılarından girme konusunda diğer insanlarla aynı hakka sahiptirler."

Sonra Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur:

"Canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki; Cennet kapılarının iki kanadının arası, Mekke ile Himyer veya Mekke ile Busra arasındaki mesafe kadardır." (Buhari 4712)

Söz konusu şefaat büyük şefaat olup mahşer alanında gerçekleşir ve insanların hesaba geçmeleri için yapılır. Şefaat kıyamet gününde iki çeşittir:

Birincisi: Şer'i delillerse sabit olan, Allah tarafından kabul edilen şefaat.

İkincisi: Kitap ve Sünnette sabit olduğu üzere kabul edilmeyen şefaat.

Kabul edilen şefaatin çeşitleri:

1. Makam-ı Mahmud olan büyük şefaat.

Burada geçmiş ve gelecek tüm insanlar Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e gelirler ve onları mahşerin sıkıntısında kurtarması için şefaat dilerler. Bu konuyla ilgili detaylar yukarıda verilmiştir.

1. Büyük günah işleyen muvahhidlerin cehennemden çıkarılmaları için yapılan şefaat.

Enes r.a'dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: "Benim şefaatim, ümmetimden büyük günah işleyenler içindir" (Tirmizi 1983)

1. Günahları ve sevapları eşit olanların cennete girmelerine yönelik şefaat, ayrıca cehenneme

girecek birtakım toplulukların cehenneme girmemelerine yönelik şefaat.
2. Birtakım toplulukların hesapsız cennete girmelerine yönelik şefaat.
3. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in amcası Ebu Talip için şefaati.

Zira onun ateş azabı hafifletilecek, bu şefaat sadece amcasına özeldir.

1. Müminlerin cennete girmelerine izin verilmesine dair Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem'in şefaati.

Günahkarlara şefaat ise Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem'e özel olmayıp peygamberler, şehitler, alimler, Salihler ve melekler de bu tür şefaati yaparlar. Hatta kişinin yaptığı salih amel bile kendisine şefaatçi olabilir. Ancak toplamda şefaat konusunda en fazla pay sahibi olan Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem'dir.

Peygamberler ve başkalarının da şefaat yapacaklarına dair delil şudur:

Ebû Saîd el-Hudrî r.a şöyle demiştir: Biz, Ya Rasulallah, kıyamet gününde bizler Rabbimizi görecek miyiz? Diye sorduk. Rasulullah: "Sizler gökyüzünde bulut olmadığı zaman Güneş'i ve Ay'ı görmek için birbirinizle itişip kakışır mıydınız? Buyurdu. Biz: "Hayır öyle yapmayız." dedik. Rasulullah: «Şüphesiz sizler, Güneş ile Ay'ı görmekte birbirinize zahmet vermediğiniz gibi, o gün Rabbinizi görmek için de birbirinize zahmet vermeyeceksiniz." buyurdu. … "Ey bizim Rabbimiz, bu kalanlar bizim kardeşlerimizdir. Onlar bizimle beraber namaz kılar, oruç tutar, her türlü iyi işlerde bulunurlardı." Allah Teâlâ: "Haydi gidin, kalbinde bir dinar ağırlığınca iman ve yakin olan her kimi bulursanız, çıkarınız!" buyuracak. Allah Teâlâ onların suretlerini yakmayı ateşe haram edecektir. Artık kurtarılacak olanların kimi ayağının üstüne, kimi de yarı inciğine kadar ateşe gömülerek içeriye dalmış bulunacaklar. Tanıdıklarını çıkarıp dönecekler. Yine Allah Teâlâ: "Haydi bir daha gidin, kalbinde zerre ağırlığınca iman veya da yakın olan her kimi bulursanız, onları da çıkarınız!" buyuracak. Yine böyle olanlardan tanıdıklarını çıkarıp dönecekler. Yine Allah Teâlâ: "Haydi bir daha gidin, kalbinde zerre ağırlığınca iman ve yakin olan her kimi bulursanız, çıkarınız!" buyuracak. Yine böyle olanlardan tanıdıklarını çıkaracaklar." Ebû Saîd r.a der ki: Eğer bu dediğime inanmıyorsanız, "Şüphesiz ki, Allah zerre kadar haksızlık

etmez. (Zerre miktarı) bir iyilik olursa, onu kat kat artırır. Kendi katından pek büyük bir mükâfat verir." ayetini okuyunuz. "Hâsılı peygamberler, melekler, müminler şefaat etmiş bulunacaklar. Derken Cebbar yüce Allah: "Artık sıra benim şefaatime geldi!" buyuracak da ateşten bir kabza tutacak. Yani, bir kısım insanı toplayacak da simsiyah yanmış olan birtakım kavimleri dışarı çıkaracak, akabinde bunlar cennetin yolları üzerinde olup "Hayat Nehri' denilen bir nehrin içine atılacaklardır. Onlar o nehrin iki tarafında sel uğrağında biten yabanî reyhan tohumlarının çabucak bittiği gibi biteceklerdir. Sizler o yabanî reyhan tohumlarını taşın yanında, ağacın yanında görmüşsünüzdür. Onlardan güneşte olanları yeşildir, gölgede olanları da beyazdır. Sonra onlar 'Hayat Nehri'nden beyaz, parlak inciler gibi çıkacaklar, boyunlarına kendileriyle tanınacakları altın, gümüş türünden yüzükler takılır ve cennete girerler. Cennet ahalisi: "İşlenmiş hiçbir amelleri, geçmiş hiçbir hayır ve sevapları olmadığı halde Allah'ın cennete girdirdiği azatlıkları işte bunlardır!" diyeceklerdir. Sonra onlara: "Gözünüzün görebildiği sizindir, bir o kadarı daha sizindir!" denilecektir. (Buhari 7440)

Kıyamet gününde şefaat ancak üç şartın bulunmasıyla gerçekleşir, konuyla ilgili ayetler şöyledir:

“Göklerde nice melekler vardır ki onların şefaatleri ancak Allah’ın izniyle, dilediği ve hoşnut olduğu kimselere yarar sağlar.” (Necm 26)

“O gün, Rahmân’ın izin verdiği ve sözünden razı olduğu kimseden başkasının şefaati fayda vermez.” (Taha 109)

“Allah, onların önlerindekini de arkalarındakini de (yaptıklarını da yapacaklarını da) bilir. Onlar, O’nun razı olduğu kimselerden başkasına şefaat etmezler ve hepsi O’nun korkusuyla titrerler.” (Enbiya 28)

“Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O’nundur. İzni olmaksızın O’nun katında şefaatte bulunacak kimdir?” (Bakara 255)

1-Yüce Allah’ın şefaatçiye şefaat izni vermesi

2- Allah’ın şefaatçiden razı olması

3- Allah’ın şefaat edilen kişiden razı olması

Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem’den rivayet edildiğine göre kıyamet gününde bazı kişilerin şefaati kabul edilmez. Bunlardan bazıları çok lanet edenlerdir. Ebu Derda r.a’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in şöyle dediğini işitmiştir: “Lanetçiler, kıyamet günü ne şefaatçi ne de şahit olurlar.” (Muslim 2598)

Kabul edilmeyen şefaat ise, izin ve rıza şartını barındırmayan şefaat türüdür, şirk ehlinin ibadet ettikleri birtakım varlıkların kendilerine şefaatçi olacağını inanmaları gibi. Bu taptıkları varlıkların kendileri ile Allah arasında aracı olacağına inanırlar ancak bu batıl bir inançtır. Bu konuda yüce Allah şöyle dedi: “İyi bilin ki, halis din yalnız Allah’ındır. O’nu bırakıp da başka dostlar edinenler, “Biz onlara sadece, bizi Allah’a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz.” diyorlar. Şüphesiz Allah, ayrılığa düştükleri şeyler konusunda aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve nankör olanları doğru yola iletmez.” (Zümer 3)

Yüce Allah bu şefaatin gerçekleşmeyeceğini bildirmiş ve hiçbir fayda sağlamayacağını şu şekilde izah etmiştir. “
“Artık şefaatçilerin şefaati onlara fayda vermez.” (Muddessir 48)

Öyle bir günden sakının ki, o gün hiç kimse bir başkası adına bir şey ödeyemez. Hiçbir kimseden herhangi bir şefaat kabul olunmaz, fidye alınmaz. Onlara yardım da edilmez.” (Bakara 48)

“Ey iman edenler! Kendisinde artık alış-veriş, dostluk ve kayırma bulunmayan gün (kıyamet) gelmeden önce, size verdiğimiz rızıktan hayır yolunda harcayın. Gerçekleri inkâr edenler elbette zalimlerdir.” (Bakara 254)

Bu nedenle yüce Allah İbrahim a.s’in müşrik olan babasıyla ilgili şefaati kabul etmez.

Ebu Hureyre r.a.'dan rivayete göre Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde İbrahim, babası Azer ile karşılaşacaktır. Babası Azer'in yüzünde dumanın siyahlığı ve tozu olacaktır. İbrahim ona: “Ben sana bana isyan etme, dememiş miydim?” diyecek, babası: “İşte bugün sana karşı gelmeyeceğim.” diyecek. Bu sefer İbrahim şöyle diyecek: “Rabbim, sen bana

kıyamet günü diriltilecekleri günde beni mahcup etmeyeceğini vaad etmiştin. Rahmetinden uzak olasıca babamın bu halinden daha büyük bir mahcupluk olabilir mi?” Yüce Allah şöyle buyuracak: “Gerçek şu ki, ben cenneti kafirlere haram ettim.”

Daha sonra şöyle denilecek: “Ey İbrahim, ayaklarının altında ne var?” Bakınca; (Babasını) çok kıllı, çamura bulanmış bir sırtlan şeklinde görür. Daha sonra ayaklarından tutulup cehennem ateşine atılacak." (Buhari 3350)

En iyisini Allah bilir.